

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiin se paie 7 1/2 luni 2 1/2 lei. 3 luni 1 1/2 lei. 75 cr.
Pentru monarhie pa an 8 lei. 6 luni 1 1/2 lei. 3 luni 2 1/2
Pentru străinătate pa an 12 lei. 6 luni 2 1/2 lei. 3 luni 3 1/2

Pentru abonamente și inserții se adresa la:
Administrația șteiierelor arhiepiscopale Sibiin, strada Măcelarilor nr. 47.
Correspondențe sunt a se adresa la:
Redacția „Telegraful Român”, strada Măcelarilor nr. 27.
Epistole nefrunzute se refuză. — Articoli nepublicați nu se încorporează.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 1 lit. — de două ori 12 le. — de trei ori 15 le. nr. redusă cu literă garson — și timbr de 20 cr. pe poza
— care publicare.

Maghiarii și Români.

In „Budapesti Hirlap” au apărut de curînd sub titlul de mai sus un ciclu de articuli. Autorul acestor articuli, Ioan Dragoș, desvoltă într-oare ideea infințării Maghiarilor cu Români. Constată necesitatea de a se alia acestor două elemente și ce vorosea la date istorice, pe care voiosea și întemeia deducționale sale. Modul cum își închipuie autorul această înfrângere, nu ne poate mulțumiri, premesele istorice și conclusiunile sale nu pot susține critica, era prudență de stat ce se desvoală în acest tratat nu insulă nici o credere. În cele următoare vom reprezenta în trăsătură principalele cuprinse articuliilor.

Autorul constată la început, că elementul Maghiar și Român e o pedeagă permanentă în Orientul European pentru slavii de sud și de nord, care către vreme Maghiarii și Români vor fi uniti nu se pot impune într-un imperiu sau intr-un stat federativ. Deci întărarea elementului Maghiar și Român e o condiție de existență și o necesitate politică pentru sustinerea ecuilibrului între popoarele orientale. Constatând această necesitate, autorul vine întrabărat: cum își împlinesc guvernul și societatea românească și română și aceasta misiune?

Diplomatic și guvernul se ocupă cu afaceri și interese dinice, iar preșa nu cîntă mare parte lăndă sau critici dispozițiunile guvernului. Opinia publică și societatea în multe locuri se mișcă într-o direcție și falsă. Nu se vedă nici o apreciere temeinică a intereselor de existență și se pregătesc oamenii pentru vîrșii de pericol, așa încât venind vor ca catastrofă ușor pot să-și pierdă căruia minile și românia și română și aceasta misiune?

Mai anterior autorul dice că și de lipsă cu Maghiarii și Români se alătură incedere reciprocă. Într-adevar, nănuibile și interesele române, — timpurile însă sunt foarte crize și ar fi fatalism turcesc când ne am mulțămîni cu ceea ce face în casă*. Maghiarii și Români înțeleğându-se între sine și caute în Europa altfel posibile și opiniunea publică se să pronunce cu puternică voce pentru o direcție. Dacă România din Transilvania și Banat ar gravamea, și se constănță și remediază.

Autorul articuliilor se încrearcă apoi că româna este, că România lănușită nu va cînta nici un folos după servitile ce le au făcut curții. Începând cu reformele împăratului Iosif II, din cînd a existat monarhemanizatorul, a adus și elementul român din Transilvania în fierbere. În acel timp și-a scris Sincas celebră sa cronică despre „originea latiniă a românilor”, care a fost un protest vin contra germanizării. România nu s-au opus pe față tendențelor lui Iosif III, din acest motiv a crescut că-potofelul care a aduștăt contra Maghiarilor. El i-a provocat și îngrijorat români, care și Transilvania a făcut mari servituri patriei. În timpul Corvinilor România din Transilvania au format o parte însemnată în ostile lui Ioan și Matia Huniadi, „Huniadi a stat în frunte cu dacii și cu români, ear sub dacii sunt și se înțelege români din Transilvania, sub celalăt cei din Muntenia.” Familia Corvinilor a fost înradinată cu voivodii din Muntenia și Moldova și cu primatice din Agram, N. Olăș. Regale Matia a încheiat o alianță ofensivă și defensivă cu principalele Stefan din Moldova și ei au rezistat cu succese invaziunile turcescă.

Amitia și înțelegera români și sincera ce au existat pe timpul Corvinilor între Maghiari și Români au avut rezultat: că amendoue națiunile au fost puternice. Un-

gară și Moldo-Valachia au fost în această epocă în floră.

Disordinile interne și domitorii cei slabî: Ludovic II și voivodul Mircea înțugară pe Maghiari și pe Români*. Partea cea mai mare a națiunii maghiare cauta alianțe din Viena, Germania se folosea de ocazune pentru a-și întinde stăpânerie, ei domnești și adă cu principiul „Divide et impera”. De atunci incoace solidaritatea între Maghiari și Români prindă slăbit și la anii 1784 și 1848 ei în loc de o luptă împreună contraボルナ, încearcă unii cu alții. Români li se spunea, că împăratul le vrăbiește, iar Maghiarii vor să i se ipose, se le se limba, religiune și obiceiurile. Lupta nă avut nici un rezultat.

Acum lucrurile săn schimbat. Turcia să așeze sub tutorelul Europei, dar dela nord se ridica un colos de gece or mai mare decât invaziunea mohamedană, cu legioni barbare și fanatică, învasiunea lui Selim I, care deje la începutul veacului actual a băut cu puține paturi de cău multă iștejme pe Napoleon I. De atunci acel colos a crescut marș pe toți vecinii noștri și sunt aliați ei pe față să încurțeze națională.

Sîi ce fac Maghiarii și Români să facă cu acest moment nou și puternic? Unii se simtă cu intenția unghieră sau mare, „esar” ceilalii o Daco-Romanie, — timpurile însă sunt foarte crize și ar fi fatalism turcesc când ne am mulțămîni cu ceea ce face în casă*. Maghiarii și Români înțeleğându-se între sine și caute în Europa altfel posibile și opiniunea publică se să pronunce cu puternică voce pentru o direcție. Dacă România din Transilvania și Banat ar gravamea, și se constănță și remediază.

Autorul articuliilor se încrearcă apoi că româna este, că România lănușită nu va cînta nici un folos după servitile ce le au făcut curții. Începând cu reformele împăratului Iosif II, din cînd a existat monarhemanizatorul, a adus și elementul român din Transilvania în fierbere. În acel timp și-a scris Sincas celebră sa cronică despre „originea latiniă a românilor”, care a fost un protest vin contra germanizării. România nu s-au opus pe față tendențelor lui Iosif III, din acest motiv a crescut că-potofelul care a aduștăt contra Maghiarilor. El i-a provocat și îngrijorat români, care și Transilvania a făcut mari servituri patriei. În timpul Corvinilor România devine unele reacțiuni, să arătăță maghiarii cărăgi dăru-șă a facut și nu și face nici adă datorată de a aduce pe Români pe alta cale, de a îl face să preceapă interesul de existență comun între Maghiari și Români.

Napoleon III arătăță scoate planul Daco-Romaniei din palubea archivelor din Viena și Petersburg. Nefind sprijinit de dinastie legitime N. se alăză cu elementele nemulțumitor pentru a strica pe Austria — promite Italienilor, Maghiarii și Români independență teritoriilor lor. Cu concursul lui se unește Italia, principalele duanare și se încheie pactul dualistic de 1867. Aceast pact nu preză străluțnic nu se așteaptă de toate drepturile, dar acestea fiind nemulțumitorii al negațiunii. Când ne paneam să înregistram patru nu ne putem occupa și cu critica lor. Atât am putut dice în treacăt, ceea ce am sprijitat de multe ori în coloanele noastre, că preocupăținea, care nu ne

elementul român, care are aici în patrie aceleași tradiții, trebuie să se cibigă pentru interesele patriei, aşa ca nimenea să nu mai înstrâneze de la singur el.

După acest autorul se cupă cu România, arată că-dovoltării acestui stat sănădu și constată necesitatea de a se apropia România de Ungaria, având și ea același dușman — elementul slav adecăt invaziunea dela nord și dreptățile istorice asupra Basarabiei. La Transilvania însă România n'a drept istoric și stăruințele ei în această direcție-i ar pută fi să se stricre, punctul chiar și cînd ar posedea Transilvania, ea prin aceasta nu s-ar putea despăgubi pentru pierderile amicilor și sprigului ei, postea avea totdeauna dela Ungaria.

In articulii din urmă autorul ca un om, cu voilește a se asigura din toate părți, se ocupă și cu periculul ce ne poate veni dela Germani. „Nu și bine, dice, să fim immediat vecini ai Germaniei, căci atunci am fi între noi și petrii de moară. Mai cu folos ar fi pentru noi consolidarea Italiei, mai ales pentru timpul, când curențul german și slav, ce se luptă în Orient, se vor împăra pe societatea noastră.

Böhemia ne poate fi mai mult spre folos decât spre pagubă; acest popor cultivă și avut numai în momentul extrem se va arunca în brațele Rusiei, adică cînd va fi amenințat de unda germană.

In sud încă suntem împresărat de nisice popoare mici, cu bogății amăbile. Intinderea liniei noastre de apărare pătră la Salonic poate că e avantajosă din punct de vedere material, voin având însă lipsă de jumătate armată pentru a opera acea linie. Ar și în folos nostru, căd Albania și Macedonia aceste țări cu un popor puternic latini și vor veni în sferă de putere în Italië.

In urmă autorul încheieand cînd seu de articuli recomandă ideea sa de împăcăre Maghiarilor cu România opinione publice și lăsa bărbăților de stat practici probleme, de a realiza această idee. Denuș și mulțumit a constata, că în timpul mai nou s-au ridicat voici autoritate în ambele părți pentru o alianță între Maghiari și Români și pentru împăcăre Românilor din patria noastră.

Cauza multelor neîntîlnești și de a se căuta după părerile autorului în cea mai mare parte în desolata stare materială, care dă nascente tendențelor extravagante.

Revista politică.

Sibiin, în 15 Iulie.

Discursul min. Tisa din S. George nu însează că fi obiect de discuție atât în toate noastre de aici și în foî străine. Poile noastre se pun mai cu seamă pe terenul nemulțumitorii al negațiunii. Când ne paneam să înregistram patru nu ne putem occupa și cu critica lor. Atât am putut dice în treacăt, ceea ce am sprijitat de multe ori în coloanele noastre, că preocupăținea, care nu ne

place la altii se nu lasă a ne domina și conduce în apreciările politice.

Până la trece la diariile străine înregistrăm ceea ce dice un diarist român de prese Carpați cu privire la discursul min. pres. "Timpul" în numele său de Mercuri, având în vedere, că e vor miș. pres. să dică cu vîntul: „interesul statului unguresc cădă să fie marginea, peste care nimeni să nu ceteze a trage...“ reflectăază următoarele:

„Pără supărare, dar acel interese al statului unguresc nu va defini nici onor. d. Tisza, nici altcineva. De către ori se comit nedreptăți, ele se acoperă cu ceea ce se numesc *raison d'état*, interesul statului, a cărui apreciere românească adesea ori pe seama unui ambicioz sau a unui postulant, care incină pururea sau a confundă interesul statului cu cel personal al său, sau a preteaza o frază ca interes al statului, pentru că îndreptul ei, și să facă treburile. Singura rațiune de stat posibilă este, de a pune în armonie interesele populaților, de a nu lăsa, ca o parte a lor să explozeze sau să apeze în mod ne-rationat pe celelalte părți. Într-un stat poliglot rajunesc de stat ar însemna, a pune în armonie interesele deosebitelor naționalități. Cum scrie le pune Maghiarii în armonie, cincasem. Poporul lor propriu se dovedește sub grădutea dărilor și se aploatează străinilor, iar ei și resurse ruine, cauzați de alții, urmărind ideea făcă, de a assimila unprăjite milioane de cineani cu novorăscungrecesc această interesață limbă.“

Vaterland compănderă cu enunțațiunile ministrului președintă, dice într-altele:

„Înseă enunțațiunea ministrului totuși nu oferă satisfacție deplină: ea este unilaterală, numai o recunoaștere de jumătate a pretensiunilor drepte ale naționalităților.

„Acesta n'au numai de a preinde dela stat, că el să permită desvoltarea neutralității a individualității lor naționale, ci el sunt și îndreptățe prin legea pozitivă, a preîntinderea statului promovarea nemijlocită a limbii lor și a culturii lor naționale. Căstăstată a-cestă este produsul întregătilor poliglotă a cățelilor lor; acestia, fără deosebire, poartă sarcinile sustinerii și apărării lui și de aceea fie-care naționalitate ar trebui să aibă pretensiuni îndreptățite prin legătura, sprințini și participări corespunzătoare a statului pentru interesele naționalității deosebite.

„Partea aceasta pozitivă a dreptelor pretensiunii naționale n'atinsă și domul Tisza. El a trecut cu vederea, că așa numita lege despre naționalităț din anul 1868 nu impune numai naționalităților singuratică, ci și statului ca atare datorințe, pe cari acela trebuie să le impliceașă. Dacă înseă se poate lăuda în presă vîrtemărea unei naționalități din partea ofiților subalterni; dacă guvernul înșuși nu face nici un pas, ce ar teinde să se ecseste concesiunile, și săa modeste, ale legii aceluia; dacă o provocare la legea aceasta este privată drept jumătate de trădare de patrie — atunci n'are să se mire nimic, că enunțațiunea domului Tisza n'a putut provoca satisfacție în cercuri naționalităților nemaghiare din țeară.

„Neincredere nu se imprăștie prin astfel de enunțațiuni făcute cu gura de jumătate; numai fapte consecutive ale bunevoiunțe positive ar fi în stare, a delatură cu inechitățile despărțitorii, care fără întrebare acuma despartă mult sau mai puțin naționalitățile singuratică din Ungaria. În față primejdiei permanente, care se nasce pentru țeară

pentru monarhie din politica atât de ascuțită de naționalitate, ar fi timpul suprem, ca cercurile conducătoare să părăscă o cale, care duce necondițional la chaos“.

Craiovi încep și să încunojează ungurilor. Este verba numală de alegresi membrilor consulației din Agram. Înseă și rezultatul acestuia în factă, cel puțin, sensaționă rea, din cauză, că în comunitatea cea nouă este elementul crucial de înălțare a statului.

Dacă este arangat, ca după ceas ora, dela punerei mecanismului în mișcare să spirina patroanele cu nitroglycerin, cam unsprezece la număr, affatorează în camera de desupt. În fiecare mașină sunt câte două puncte de către de-același pericolos. Membru guvernului Harcourt declară, că mașinile sunt trimise de Fenianii.

Dela Wilna se anunță că s'au

arăstăt nove persoane din societatea cea mai de frunte. Se dice că arestații său amestecăt în conjurații anarhistice. Afaceră este încă învelită în secret adânc. Cei mai mulți părăsesc la conjurațione apartini mercenariilor celor mai bogăți și aducaților.

Bulgaria și România.

Un articol din „Augsburger Allgemeine Zeitung“ punte evenimentele din acel principat în legătură cu România, său mai bine ca omenii său la guvern și de aceea producемe unătoare rîuri: „Findăcă puterei europeene au pus un preț deosebit pe aceea, că să păstreze pe troi pe principalele bulgări, să deosebească în sine și să se înțelegeați tulburări. Înseă cu totul din Sistot, corul bulgar nu și de tot făra nouă. Mai antașă și întrebare, dacă Bulgarii, caru ai votat principalei o plenipotențială intinsă, vor să mulțumiți cu cel ce va face de putere sa. Daci principalele va căuta într-adevăr să restabilească ordinea în țară, așa cum a promis în proclamaționă sa, atunci și multe interese particolare și multe spiritule bulgare, pentru cari ordinea nu înce bunul suprem, se vor întoarce contra lui. Europa și atunci va pute să aplaudă pe principale, înseă silințele lui pentru restabilirea unor condiții vor deșteptă în tără numai ură și disgătă. Ce nelumății vor mări rîurile liberalilor, caru după cum bine se vede, au un sprinț în România. Cine din București ar a și familiarizat deja cu ideea unei uniuni a Bulgariei cu România și vîrămajea față cu Austria a bărbătorilor de stat astăzi la guvern în România, derivă desigur de acolo, că Austria nu vrea să scie nimic de acea ununie romano-bulgăra; firesc că ea ar fi începutul confederației balcanice și a statului panlavascul sudul, despre care d. Tisza a dit în parlament, că nu trebuie să se realizeze. Dar, preuen din rît tot rîu se nască, așa și principalele Alecsandri, spre a-putea în contrapozitie unimul cu România, cu trebuil să promîte, a satisfacție aspirațiunilor poporului său, și aceste aspirații să se scă, că sind spre Rumeilia orientală și restabilirea granitelor del San-Stefano. Astfel deci principalele dice în proclamaționă sa, că se va pune în fruntea aspirațiunilor poporului său, căci săd să le realizeze și apoi îndată să dă ca motiv dorință „do a se arăta demn de ma-

rea iubire, pe care împăratul și poporul Rusiei o manfestă pentru frații cei liberați.“ Un motiv foarte suspect acesta! În genere nona ordine de lucruri din Bulgaria nu dință fi salutată de Austria fără o doză care de amânatrice.

Este adăvăr că principalele a rămas, dar și influența rusească nu mai patin. În aceea, că s'a resturnat o constituție, ce a fost creăția lui Radu, se poate vedea un „specie suferit de politica rusească, dacă evenimentele următoare nu îl îngrije, că Rusia să suferă niciu în infrangere. Aceste evenimente sunt: reprezentantul diplomatic al Turciei și declarat pe națională, în contra constituției și în nod cabinetelor regi. Politica orientată rusească are două fețe: una oficială, altă pantăvistică; aci lucează comitele pantăvistică, aci întră în acțiune cancelaria de stat. Căt timp domnii Zankov și Karavelov erau mari și tari la Sofia, influența o exercită în Bulgaria Rusia pantăvistică; acum urmează influența Rusiei oficiale. Forma s'a schimbat, nu însă fondul lucrului. Politica rusească și-a schimbat numai părăchia. Asigură, că principalele Aleandru și cel mai mare obstacol în contra părăstirii rusești rusești în Bulgaria, rămasă vorbă goală. Austria mai are multe afaceri de descurcat cu Bulgaria — moșteniri de ale tratatului din Berlin — și în cînd se va arăta, dacă Rușii „direcții“ vor să astăzi în cabinetul bulgar, vor corespunde astăptările, ce se așteaptă dela ei la Viena; cu Rușii „indirecții“ nu era nimic de facut“.

Cestiunea alianțelor.

Eexistă un simptom, dice „Aleg.“ care pe cîde în descurba reabatur. Acest simptom se discută astăzi.

Dela Istrăzile Francezilor în Tunis, simtomul, de care vorbind, înseă se turbă pe toti pretențiile. Presa străină, chiar cea oficiosa, nu mai cunoaște altă temă de predilecție, că să semnalizeze unor incidențe apropiate și punere de ipoteze asupra alianțelor, cărora ele vor da nascere. Cine cu cine va piñe?

In desăvălu deponență și caldura, cu care venindu-se în cîndă, acesă cestiune în presă germană, italiana și engleză. Cu eu să sun fără cuvânt toate trebute să depare, că Francea va fi vinovată pentru începerii unui eventual resboiu.

„Ochii noștri trebuie să ne conetenă îndrepățirea asupra acestui neașteptat, să ne astempețăm, să ne apărăm a democrație franceze, care căută să se înăsebă în Maron Mediterană și să încoroneze finisatul cu cuprinderea Egiptului“, — dice, într-o brosură de curând apărută și publicată pînă acum în mai multe ediții, Charles Dilke. „Să nu trebue să uitam, că acest Charles Dilke și prim-secretar al ministerului de externe englez și încă un prieten — cel puțin președinte al lui Gambetta.

În contra acestei Franție, a cărei „economie neastăță, neastăpărată“ sprijină țările Italianelor și Englezilor și potede de interesările ale Germaniei, se îndreptă cătreasă glorii publici al acestor trei popoare, Germania, Italia și Anglia, prin urmare dispuse să-și dea, într-un cas de resboiu măslină spre a îmbăla din nou egoistul lor vecin. Cel puțin această reacție considerăriile presei germane, italiane și engleze.

Într-adevăr partida franceză mai că nu mai este reprezentată nici în presă, nici în lumea politică italiano-ă. Diare oficiale, a căror inspirație îneapătă de la un cabineț ministerial încep să cînte osanile Austriei, acest secret străvirăjul al Italiei, care a lăsat acestor mari mult rîu de căi să pară în Franța în vreme de mijii de ani. Diarele Franceze îne nu să dă îndărătă nici dela încovinutul inconcențării nici delă morări lipsă de principiu, — „interesele Italiei cer astăzi să ne rezemăm de Austria și de Germania“ — și astăzi destul.

